

Kritik mot Förvaltningsrätten i Göteborg för långsam handläggning av ett mål om livränta

Beslutet i korthet: Ett mål om livränta inleddes vid förvaltningsrätten den 10 juli 2017. Målet var färdigberett den 2 oktober 2017 men avgjordes inte förrän den 10 januari 2019, ett år och sex månader efter det att målet kom in till domstolen. Förvaltningsrätten får kritik för den långa handläggningstiden.

JO kritiserar i dag även domstolen för långsam handläggning av ett mål om sjukersättning (JO:s ärende med dnr 5639-2018) och ett mål om uppehållstillstånd enligt utlänningslagen (2005:716) (JO:s ärende med dnr 134-2019). I det senare ärendet gör JO också generella uttalanden om förvaltningsrättens handläggningstider i migrationsmål.

Ett exemplar av beslutet lämnas över till Domstolsverket och Regeringskansliet, Justitiedepartementet, för kännedom.

Anmälan

I en anmälan som kom in till JO den 19 november 2018 klagade AA på Förvaltningsrätten i Göteborg för långsam handläggning av ett mål om livränta. Han uppgav att målet inleddes den 10 juli 2017 och att domstolen hade flyttat fram tidpunkten för domen med två månader varje gång klaganden hade efterfrågat ett besked. Vid den senaste kontakten hade domstolen sagt 12 månader, men nu uppgick handläggningstiden till 18 månader.

Utredning

JO begärde in ett dagboksblad i förvaltningsrättens mål 8041-17. Av det framgick att målet inleddes den 10 juli 2017 och att ingen åtgärd hade vidtagits i målet sedan den 2 oktober 2017.

I en remiss den 3 december 2018 uppmanades förvaltningsrätten att lämna upplysningar om handläggningen och handläggningstiden för målet.

Förvaltningsrätten (lagmannen BB) lämnade den 30 januari 2019 följande remissvar:

När det gäller omständigheterna kring själva handläggningen av förvaltningsrättens mål 8041-17 får jag hänvisa till chefsrådmannen CC:s yttrande [*följer nedan, JO:s anm.*].

Jag kan inte annat än beklaga att handläggningen hos förvaltningsrätten tagit så lång tid. Jag kan dock konstatera att målet numera är avgjort.

En starkt bidragande orsak till att det tagit så lång tid att avgöra det aktuella målet är den exceptionellt stora inströmningen av migrationsmål till domstolen under senare år. Det kan i sammanhanget framhållas att Förvaltningsrätten i Göteborg är den domstol som haft den största ökningen av asylmål. Även om domstolen kraftigt har ökat antalet anställda under de senaste två åren har domstolen behövt prioritera asylmålen framför vissa andra måltyper, vilket lett till att det dröjt orimligt länge till dess att vissa mål kunnat bli avgjorda.

Domstolen har vidtagit kraftfulla åtgärder för att komma till rätta med de allt för långa omloppstiderna för vissa måltyper. Som exempel kan nämnas att domstolen inlett ett systematiskt arbete med att förbättra omloppstiderna och också påbörjat ett särskilt projekt för att avgöra de äldsta socialförsäkringsmålen. Med hänsyn till dessa åtgärder och det förhållandet att inströmningen av asylmål nu bedöms avta är min förhoppning att omloppstiderna generellt sett ska minska.

CC uppgav följande:

Målets handläggning

Av diarieföringssystemet Vera framkommer att det aktuella målet kom in till Förvaltningsrätten i Göteborg (nedan förvaltningsrätten) den 7 juli 2017. Efter kommunikering bedömdes det vara klart för avgörande den 2 oktober 2017. Målet avgjordes den 10 januari 2019.

Ansvarig domare

Som avdelningschef och dömande domare har jag varit ansvarig för målet från det kom in till det avgjordes.

Målets handläggningstid

Klaganden har under handläggningens gång upplysts om hur lång tid ett mål i den aktuella typen tar att handlägga. Klaganden har uppgivit att upplysning inhämtats från förvaltningsrätten om handläggningstiden vid flera tillfällen. Vid varje tillfälle har tiden förlängts från förvaltningsrättens sida. Tyvärr har handläggningstiden, under tiden målet legat klart för att avgöras, ökat vilket kan utgöra en förklaring till varför klaganden fått olika besked. På förvaltningsrättens externa hemsida står numera att den genomsnittliga handläggningstiden är 12–16 månader. Det nu aktuella målet kom in till förvaltningsrätten för 18 månader sedan. Det har således tagit längre tid att handlägga än det genomsnittliga målet av denna typ på domstolen. Det beror på intet sätt på klaganden.

Avdelning 3 har i dag drygt 1 800 icke-avgjorda mål (exkl. migrationsmål) Av dessa är drygt 70 mål äldre än 15 månader, det vill säga i samma ålderskategori som nu aktuellt mål. På grund av det mycket kraftiga inflödet av migrationsmål på förvaltningsrätten, en historiskt sett helt exceptionell situation, i kombination med prioritering av dessa mål som gjorts vid förvaltningsrätten, har andra måltyper fått stå tillbaka. En av dessa måltyper som fått stå tillbaka är socialförsäkringsmål.

Min bedömning

Det finns inget som framkommit som tyder på att det nu aktuella målet har särbehandlats, vare sig positivt eller negativt. Det har handlagts så snabbt som möjligt utifrån inflödet av mål, de prioriteringar som gäller och den personal som varit tillgänglig. Handläggningstiden har varit oacceptabelt lång men måste ses i

ljuset av den sällsynta situation som förvaltningsrätten befinner sig i på grund av faktorer helt utom domstolens kontroll.

AA kommenterade remissvaret.

Bedömning

I 2 kap. 11 § andra stycket regeringsformen finns ett uttryckligt krav på att en rättegång ska genomföras inom skälig tid. Av 17 § förordningen (1996:382) med förvaltningsrättsinstruktion framgår att ett mål vid en förvaltningsrätt ska avgöras så snart det kan ske. Det innebär att ett mål som är klart för avgörande inte får bli liggande under någon längre tid.

Det mål som är aktuellt här inleddes vid förvaltningsrätten den 10 juli 2017 och bedömdes vara klart för avgörande den 2 oktober 2017 men avgjordes först ett år och sex månader efter att det kom in till domstolen, den 10 januari 2019. Förvaltningsrätten har förklarat den långa handläggningstiden främst med att antalet migrationsmål ökat kraftigt vid domstolen och att dessa prioriterats framför andra måltyper, vilket lett till att det dröjt orimligt länge att avgöra de andra målen.

Den 8 oktober 2018 riktade jag kritik mot förvaltningsrätten för långsam handläggning av ett mål om en arbetsskada (JO:s ärende med dnr 4136-2018). Det målet inleddes vid domstolen den 25 januari 2017 och var klart för avgörande den 22 februari 2017, men domen meddelades först den 15 augusti 2018, dvs. nästan ett år och sex månader efter det att målet kom in till domstolen. Som en förklaring till den långa handläggningstiden i det målet hänvisade domstolen till den stora inströmningen av migrationsmål och angav att detta hade fördröjt handläggningstiden för många andra mål. I mitt beslut uttalade jag att jag hade förståelse för att domstolen hade en ansträngd arbetssituation till följd av de många migrationsmålen men att den långa handläggningstiden ändå inte var acceptabel.

AA:s mål handlades lika långsamt som arbetsskademålet, och förvaltningsrätten har åberopat samma skäl för sin långsamhet. Jag delar förvaltningsrättens bedömning att handläggningstiden i AA:s mål fördröjts orimligt länge. Förvaltningsrätten förtjänar kritik för den långsamma handläggningen.

Jag riktar i dag även kritik mot förvaltningsrätten för långsam handläggning av ett mål om sjukersättning (JO:s ärende med dnr 5639-2018). Det målet inleddes vid domstolen den 31 mars 2017 och var klart för avgörande den 11 maj samma år men avgjordes inte förrän den 4 september 2018, dvs. drygt ett år och fem månader efter det att målet kom in till domstolen. Domstolen lämnade i det ärendet ett i stort sett likalydande remissvar som i AA:s ärende.

Av de båda remissvaren framgår att AA:s mål och sjukersättningsmålet har handlagts vid två olika avdelningar på domstolen, avdelning 2 och 3. Avdelningarna befinner sig i samma bekymmersamma läge när det gäller handläggningstiderna för bl.a. socialförsäkringsmålen. Jag ser med oro på att de

målen alltså tar 12–16 månader att avgöra enligt information på domstolens webbsida per i dag och att de alltså alltså ligger på samma nivå som när domstolen gav in sina remissvar till JO i oktober 2018 respektive januari 2019.

Handläggningstiderna är alltså fortfarande oacceptabelt långa för socialförsäkringsmålen vid domstolen. Utgången i ett sådant mål har ofta stor ekonomisk betydelse för klaganden som i många fall befinner sig i en utsatt situation. Det måste ses som ett stort misslyckande att AA:s – och uppenbarligen många andra – måste vänta i över ett år innan deras överklaganden prövas.

I dag riktar jag även kritik mot förvaltningsrätten för långsam handläggning av ett mål om uppehållstillstånd enligt utlänningslagen (2005:716) (JO:s ärende med dnr 134-2019). I det ärendet gör jag också generella uttalanden om förvaltningsrättens handläggningstider i migrationsmålen.

Jag lämnar över ett exemplar av detta beslut till Domstolsverket och Regeringskansliet, Justitiedepartementet, för kännedom.

Ärendet avslutas.